

RAPPORT FOR FINANSINSTITUSJONER

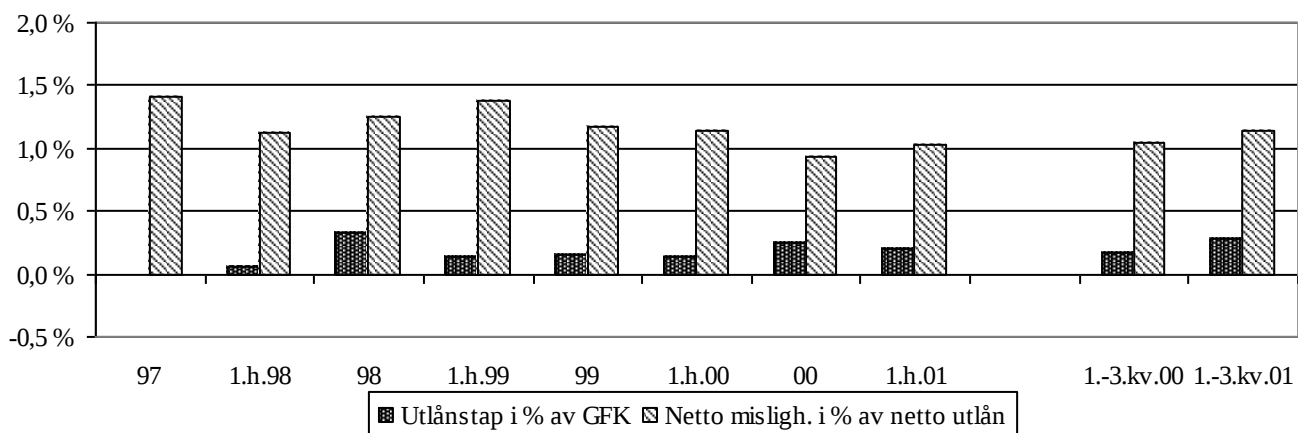
1. - 3. kvartal 2001

Foreløpige tall

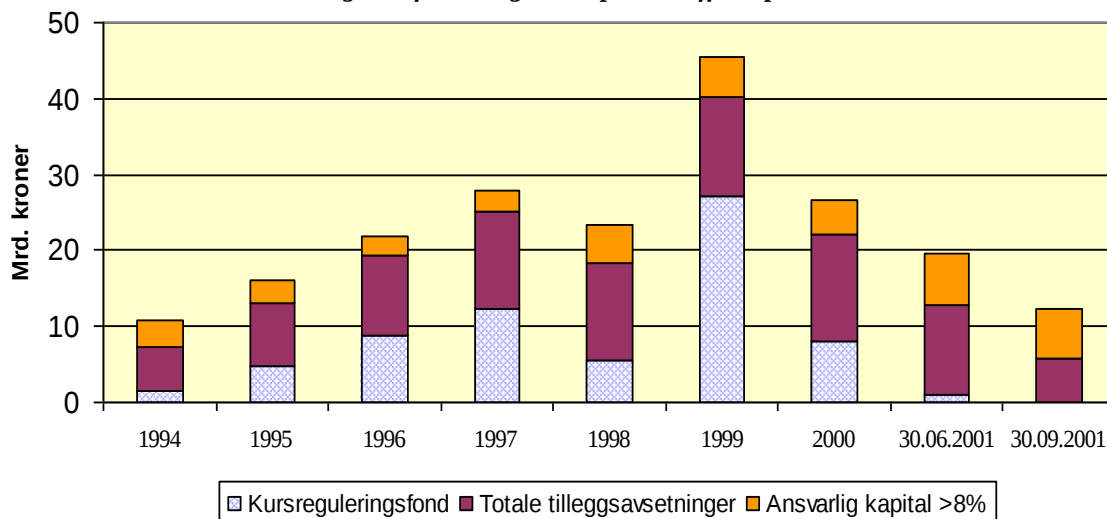
Hovedinntrykk	2
Makroøkonomisk bakgrunn	4
Forretningsbanker	6
Sparebanker	7
Kredittforetak	9
Finansieringsselskaper	9
Livsforsikringsselskaper	10
Skadeforsikringsselskaper	13

VEDLEGG TABELLER OG FIGURER

Utvikling i bankenes utlånstap og misligholdte eng. (Forr.banker + sparebanker)

Utvikling i livsforsikringsselskapenes bufferkapital

1. HOVEDINNTRYKK

Veksten i Fastlands-Norge avtok gjennom første halvår 2001. Foreløpige tall tyder på at nedgangen i internasjonal økonomi har bidratt til betydelig fall i eksporten i 3. kvartal. Dette påvirker næringslivets inntjening og demper investeringene, men det er store næringsmessige forskjeller. Ekspansiv finanspolitikk og et fortsatt stramt arbeidsmarked fører til inntektsvekst for husholdningene slik at privat forbruk holdes oppe. For 2001 samlet sett venter SSB og Norges Bank en vekst i Fastlands-Norge på 1,2 prosent mot 1,8 prosent i 2000. Norske renter er ikke endret siden september 2000, mens den sterke veksten i boligprisene bremses noe opp i 3. kvartal. Kredittveksten har avtatt hittil i 2001, og veksten i K2 var ved utgangen av september lavere enn ved utgangen av 2000.

Aksjemarkedene har hatt store svingninger gjennom 2001. Terrorangrepet mot USA forsterket en nedadgående utvikling i verdensindeksen. En betydelig oppgang fra bunnpunktet 21. september har imidlertid gjort at verdensindeksen nå ligger over nivået før angrepet. Også det norske markedet viste nedgang fra utgangen av 2. kvartal, og hendelsene 11. september førte til et fall på over 21 prosent de første dagene. Til tross for oppgang siden slutten av september lå likevel hovedindeksen på Oslo Børs 8. november rundt 9 prosent under nivået før angrepet.

Forretningsbankenes og sparebankenes resultat av ordinær drift før skatt for de tre første kvartalene var noe svakere enn i tilsvarende periode året før. Samlet resultat av ordinær drift for forretningsbankene var 5,2 mrd. kroner, som utgjorde 0,93 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital (GFK). Resultatet ble redusert med 0,8 mrd. kroner sammenlignet med tilsvarende periode i fjor, en nedgang på 0,24 prosentpoeng i forhold til GFK. Resultat av ordinær drift for sparebankene var 5,1 mrd. kroner etter tre kvartaler, som utgjorde 1,16 prosent av GFK. Sparebankenes resultat ble svekket med 2,5 mrd. kroner i forhold til samme periode i fjor. Dette har sammenheng med at sparebankene hadde betydelig inntekter fra salg av aksjer i Fellesdata i 2000. Ser en bort fra gevinst/tap på aksjer holdt som anleggsmidler var resultatnedgangen 0,4 mrd. kroner. Mens sparebankene hadde en nedgang i netto renteinntekter i forhold til GFK, viste forretningsbankene en svak bedring. I tredje kvartal isolert viste begge grupper en bedring i netto renteinntekter. Utlånstapene var fremdeles lave for begge bankgrupper etter tre kvartaler i 2001, og utgjorde 0,20 prosent av GFK for forretningsbankene og 0,21 prosent for sparebankene. Misligholdte lån var også fremdeles på et lavt nivå for både forretningsbanker og sparebanker, selv med en viss økning siste år. Ved utgangen av kvartalet utgjorde misligholdte lån 1,03 prosent av totale utlån for forretningsbankene og 1,23 prosent for sparebankene.

Veksten i utlån har blitt redusert de siste kvartaler for både forretningsbanker og sparebanker. Det er de største bankene som i hovedsak har bremses veksten i utlån. Enkelte mellomstore – og mindre banker har fremdeles sterk utlånsvekst. Samlet utlånsvekst for forretningsbankene var 7,1 prosent (korrigert for porteføljeoverføringer) og 10,6 prosent (korrigert) i sparebankene ved utgangen av 3. kvartal 2001. Forretningsbankenes kjernekapitaldekning var ved utgangen av 3. kvartal 8,5 prosent mot 7,3 prosent ett år tilbake. Sparebankenes kjernekapitaldekning var økt med 0,4 prosentpoeng i forhold til samme periode i fjor, og var 10,3 prosent ved utgangen av kvartalet.

Kredittforetakenes resultat av ordinær drift var på 940 mill. kroner, som utgjorde 0,52 prosent av GFK. Resultatet var 0,05 prosentpoeng svakere enn i tilsvarende periode i fjor. Målt i forhold til GFK har netto renteinntektene økt svakt. Netto kurstap på verdipapirer har medført nedgang i inntektene, mens kostnadsutviklingen har vært stabil. Utlånstapene er ubetydelige og påvirker ikke resultatutviklingen i kredittforetakene. Utlån til kunder økte med 14,3 prosent siste år. Ved utgangen av forrige kvartal var utlånsveksten 10,7 prosent.

Finansieringsselskapenes (21 selskaper) resultat av ordinær drift var på 806 mill. kroner, som utgjorde 1,95 prosent av GFK. Resultatet var 0,25 prosentpoeng svakere enn i tilsvarende periode i 2000. Målt i forhold til GFK har finansieringsselskapene nedgang i både netto renteinntekter og andre inntekter, i tillegg har kostnadene økt i samme periode. Utlånstapene var fremdeles på et lavt nivå på 0,32 prosent av GFK. Utlån til kunder økte med 16,2 prosent siste år. Ved utgangen av forrige kvartal var årsveksten 12,8 prosent.

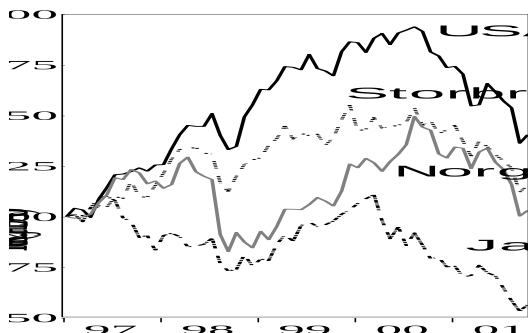
Livsselskapenes resultater for de tre første kvartaler av 2001 var sterkt preget av den svake utviklingen i aksjemarkedene, og resultat viste ett underskudd på 9 546 mill. kroner. Av de 8 selskapene var det kun ett selskap som gikk med overskudd. Til sammenligning var resultatet et overskudd på 13 212 mill. kroner i tilsvarende periode i 2000. Verdijustert resultat, som inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, viste et underskudd på 17,4 mrd. kroner for de første tre kvartaler, mot ett overskudd på 3,5 mrd. kroner i samme periode i fjor.

Samtlige livsselskaper har tømt kursreguleringsfondet ved utgangen av 3. kvartal. I tillegg har selskapene benyttet tilleggsavsetninger og egenkapital for å dekke inn selskapenes underskudd. Bufferkapitalen ble dermed betydelig redusert, og var ved utgangen av 3. kvartal 9,9 mrd. kroner mot 17,0 mrd. kroner ved utgangen av forrige kvartal. Samtlige livsselskaper oppfyller kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2001. Enkelte selskap har i løpet av tredje kvartal solgt seg ned i aksjer for å opprettholde en tilfredsstillende kapitaldekning. Totalt har livsselskapenes aksjeandel blitt redusert med 7 prosentpoeng siste kvartal og til 18 prosent av forvaltningskapitalen.

Skadeforsikringsselskapene i utvalget (44 selskaper) hadde et negativt resultat på 2 337 mill. kroner hittil i 2001, mot et overskudd på 1 099 mill. kroner i tilsvarende periode i fjor. Negative netto finansinntekter, som følge av den svake utviklingen i verdipapirmarkedene er årsaken til det dårlige resultatet. Teknisk regnskap var fremdeles svakt, men viste bedring sammenlignet med samme periode i fjor. Av utvalget på 44 selskaper hadde 19 negativt resultat av ordinær drift etter tre kvartaler, en økning på 4 selskaper sammenlignet med etter 1. halvår. De tre dominerende skadeforsikringskonsernene hadde et negativt resultat av ordinær virksomhet på 1 948 mill. kroner, mot 160 mill. kroner i overskudd etter tre kvartal i 2000. Som følge av bedring i combined ratio ble teknisk resultat bedret i forhold til tilsvarende periode i fjor, men negative finansinntekter medførte likevel til underskudd i resultat av ordinær virksomhet.

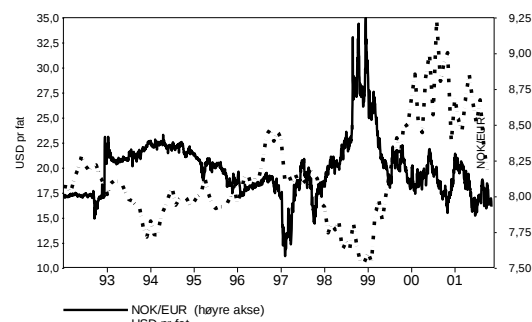
Alle konsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger, men dekningsprosenten har falt. Konsernene oppfyller kravene til kapitaldekning ved utgangen av 3. kvartal, men de negative resultatene har redusert den ansvarlige kapitalen i betydelig grad.

Figur 2.1: Aksjeindekser USA, Storbritannia, Norge og Japan. Indeksert (02.01.97=100)

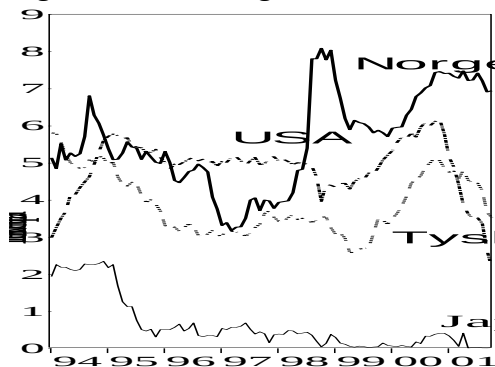
Kilde: Eco Win

Figur 2.2: Oljepris og kroner pr. euro

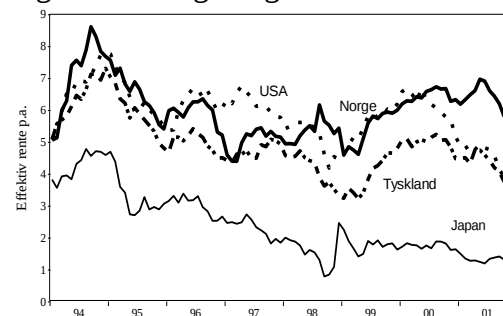
Kilde: Eco Win

Figur 2.3: Kortsiktig rentenivå

Kilde: Eco Win

Figur 2.4: Langsiktig rentenivå

Kilde: Eco Win

2. MAKROØKONOMISK BAKGRUNN

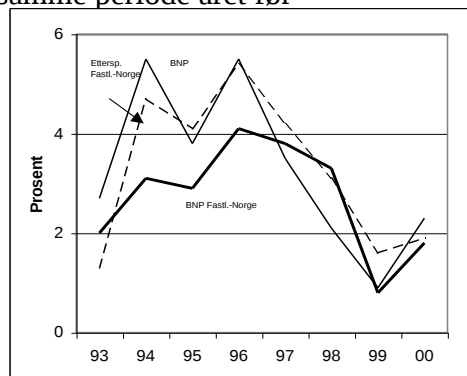
For første gang siden 1974 er det nå nedgang eller stagnasjon i USA, Tyskland og Japan samtidig. Den allerede svake økonomiske utviklingen ble forsterket av reaksjonene i kjølvannet av terrorangrepet mot USA 11. september. Gjennom første halvår var det kun økning i amerikanske forbrukeres privat konsum som bidro til positiv vekst. Konsumentenes tro på fremtiden er nå sterkt svekket, detaljhandelen faller og foreløpige tall for 3. kvartal viser nedgang i BNP. Den svake utviklingen i USA har bidratt til fall i verdenshandelen, og det ligger an til at veksten i Asia og Europa blir vesentlig svakere enn tidligere antatt. Usikkerheten har økt, og vekstanslagene for 2002 er for alle regioner betydelig nedjustert. Ny oppgang vil tidligst komme mot slutten av neste år.

Aksjemarkedene har hatt store svingninger gjennom 2001, med betydelig nedgang i første kvartal etterfulgt av oppgang fra april. Utover sommeren begynte imidlertid aksjekursene å bevege seg nedover igjen, en utvikling som ble forsterket av angrepet mot USA. I de første ti dagene etter hendelsen falt verdensindeksen med drøye 12 prosent, og gikk samlet sett ned med 16,6 prosent i 3. kvartal. Fra 21. september har imidlertid utviklingen vært mer positiv. Fra bunnpunktet og frem til 8. november har verdensindeksen økt med 16,5 prosent og er nå over nivået før angrepet. Også det norske markedet fikk et kraftig tilbakeslag i kjølvannet av terrorangrepet, og falt med over 21 prosent de første dagene. Til tross for oppgang siden utgangen av september ligger likevel hovedindeksen på Oslo Børs rundt 9 prosent under nivået før angrepet.

Den amerikanske sentralbanken gjennomførte en rekke rentenedsettelse i årets første åtte måneder. For å motvirke den negative effekten av angrepet i september er renten senket ytterligere tre ganger. Samlet er styringsrenten redusert med 4,5 prosentpoeng hittil i år til 2 prosent. Tegn til svakere vekst i euro-området førte til at ESB siden mai har senket renten fire ganger, til 3,25 prosent. Flere andre sentralbanker har også fulgt opp med rentenedsettelse. Norges Bank har som følge av situasjonen i norsk økonomi holdt foliorenten på 7,0 prosent siden september 2000. 29. mars fikk Norges Bank ny pengepolitisk forskrift, der målet er at inflasjonen over tid skal være nær 2,5 prosent. I oktober anslo Norges Bank at det er mer sannsynlig at inflasjonen på to års sikt blir lavere enn 2,5 prosent enn at den blir høyere, og en rentenedsettelse kan derfor komme.

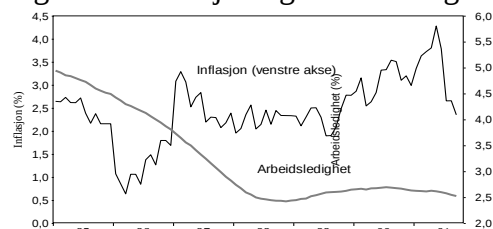
De lange rentene endret seg lite i dagene etter terrorangrepet. Siden juli har imidlertid lange renter falt med rundt 1 prosentpoeng, og gjenspeiler lavere inflasjonsforventninger som følge av økonomisk oppbremsing.

Figur 2.5: Vekst i BNP, BNP Fastlands-Norge, og etterspørsel fra Fastlands-Norge. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

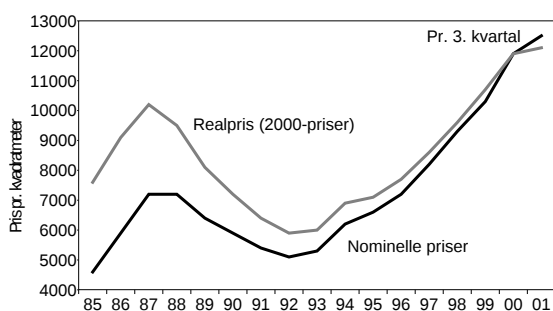
Kilde: SSB

Figur 2.6: Inflasjon og arbeidsledighet

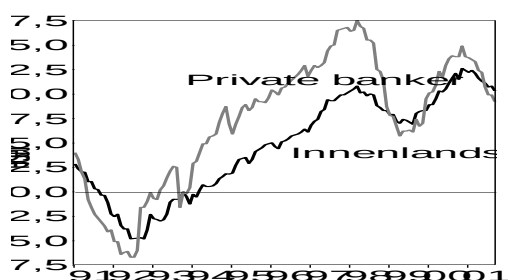
Kilde: Eco Win

Figur 2.7: Pris pr. kvm. for ulike boligtyper. Nominelle og real-priser (2000-priser)

Kilde: NEF/ECON

Figur 2.8: Vekst i innenlandsk kreditt i alt (K2) og fra private banker

Kilde: Norges Bank

Veksten i norsk økonomi avtok gjennom fjoråret, og BNP for Fastlands-Norge økte med 1,8 prosent i 2000. Høy oljeproduksjon trakk BNP-veksten totalt opp til 2,2 prosent. Etter at aktiviteten i fastlandsøkonomien tok seg moderat opp igjen i 1. kvartal 2001, viser foreløpige nasjonalregnskapstall svak utvikling for 2. kvartal. Lav økonomisk vekst internasjonalt vil dempe norsk eksport fremover, og dårligere inntjening for næringslivet vil gi nedgang i investeringene. Ekspansiv finanspolitikk og inntektsvekst for husholdningene vil imidlertid bidra til å holde innenlandsk etterspørsel oppe. For 2001 og 2002 venter Norges Bank vekst i Fastlands-Norge på henholdsvis 1 ¼ og 1 ½ prosent.

SSBs arbeidskraftsundersøkelse viser at ledigheten har økt svakt det siste året, fra 3,5 prosent i 3. kvartal 2000 til 3,6 prosent i 3. kvartal 2001. Aetats tall for registrerte ledige bekrefter inntrykket av litt mindre stramhet i arbeidsmarkedet. Antall registrerte ledige personer økte svakt i september, og utgjorde 2,6 prosent av arbeidsstyrken.

Prisstigningen økte kraftig gjennom første halvår 2001, og 12-månedersveksten for KPI kom i mai opp i 4,3 prosent. De siste månedene har prisveksten avtatt betydelig, og 12-månedersveksten var i oktober 2,2 prosent. Nedgangen skyldes særlig lavere pris på elektrisitet samt fall i bensin- og matvarepriser i forbindelse med avgiftsomleggingen.

Den sterke veksten i boligprisene har avtatt noe i 2001. Fra 2. til 3. kvartal endret ikke prisene seg, men korrigert for normale sesongsvingninger var det imidlertid en økning på 3 prosent i perioden. I 3. kvartal 2001 var prisene 6 prosent høyere enn i 3. kvartal 2000. Boligprisene var reelt 24 prosent høyere enn i toppåret 1987.

Det var betydelig omsetning av næringseiendommer i siste halvår 2000. Verdiutviklingen for næringseiendom gikk noe ned i Oslo, mens det var flat utvikling i Bergen. Leieprisene viste stigning i alle segmenter gjennom siste halvår i 2000. I første halvår i 2001 har leieprisene i Oslo vist helt flat utvikling, mens det har vært noe økning i de øvrige byene.

Etter å ha økt siden juli 1999 har kredittveksten avtatt i år. Ved utgangen av september 2001 var 12-månedersveksten i innenlandsk kreditt (K2) 10,3 prosent, mot 12,2 prosent i januar. Bankene hadde ved utgangen av september en vekst på 9,2 prosent, mot 13,7 prosent ved inngangen til året. Kredittveksten til ikke-finansielle foretak har falt, og var ved utgangen av 3. kvartal 9,0 prosent, mens husholdningenes kredittvekst var 10,5 prosent. Årsveksten i samlet kreditt (K3), inkludert kreditt fra utlandet, har avtatt gjennom 2001, og 12-månedersveksten var i august 7,3 prosent. Den kraftige kredittveksten til Fastlands-Norge har også avtatt i år, til 9,5 prosent ved utgangen av august.

RESULTATRAPPORTER FOR DE ENKELTE BRANSJER

3. BANKER

3.1 Forretningsbanker

Resultat

De fjorten forretningsbankene (morbank) hadde etter tre kvartaler et samlet *resultat før skatt* på 5,2 mrd. kroner, noe som tilsvarte 0,93 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. Dette var en nedgang i forhold til samme periode i fjor på 0,8 mrd. kroner, eller 0,24 prosent av GFK. Det siste året har det blitt etablert tre nye forretningsbanker men disse er av en så begrenset størrelse at de ikke påvirker totaltallene i nevneverdig grad.

Driftsresultat før tap viser en bedring på 0,4 mrd. kroner for forretningsbankene, noe som innebærer en svak nedgang relativt til GFK.

Som følge av de avklarte skattesakene til DnB og Kreditkassen angående skattlegging av den tilførte preferansekapital tidlig på 90-tallet viser forretningsbankene svært lave skattekostnader. Dette fører til at resultat etter skatt stiger. Bankenes *egenkapitalavkastning* har dermed også blitt bedret i forhold til samme periode i fjor, fra 12,9 til 13,7 prosent.

Netto renteinntekter økte med 8 prosent i forhold til i fjor, til 10,6 mrd. kroner. I forhold til GFK ga dette en marginal økning fra 1,88 til 1,89 prosent. Den kvartalsvise nettorenten har økt de siste to kvartaler, fra 1,83 prosent av GFK i første kvartal i år, via 1,89 prosent i andre kvartal, til 1,95 prosent i tredje kvartal. De siste to månedene har synkende pengemarkedsrenter gitt bankene bedre utlånsmarginer ettersom lånekundenes renter ikke er tilsvarende redusert. Netto renteinntekter utgjorde 69 prosent av samlede driftsinntekter (ekskl. kursgevinster), mot 68 prosent ett år tidligere.

Andre inntekter (ekskl. kursgevinster på verdipapirer og valuta) omfatter utbytte og andre inntekter fra eierinteresser i konsern- og tilknyttede selskaper, netto provisjonsinntekter og øvrige driftsinntekter. Forretningsbankene viste her en svak økning i forhold til i fjor, til 4,7 mrd. kroner. I forhold til GFK ga dette en nedgang fra 0,88 til 0,83 prosent.

Bankenes samlede netto provisjonsinntekter ble redusert med 8 prosent. I forhold til GFK var det en nedgang fra 0,58 til 0,50 prosent.

Kursgevinstene var nær uendret fra i fjor, med 1,5 mrd. kroner eller 0,28 prosent av GFK. Gevinster på aksjer ble sterkt redusert, fra 299 mill. kroner etter tre kvartaler i 2000, til et netto kurstap på 2 mill. kroner så langt i år. Bankene så også en viss nedgang i kursgevinster på valuta og finansielle derivater. For rentepapirer var det derimot en klar forbedring. Her gikk bankene fra et tap på 191 mill. kroner i fjor til en gevinst på 285 mill. kroner i år.

Driftskostnadene steg med 6 prosent til 10,1 mrd. kroner. I forhold til GFK var kostnadene stabile, med 1,81 prosent. Den samlede kostnadsprosent for forretningsbankene var, med 66,1 prosent, uendret fra ett år tilbake.

Bokførte tap på utlån var 1125 mill. kroner så langt i år, en økning på 806 mill. kroner fra samme periode i fjor. Tapene var fremdeles på et relativt moderat nivå, og tilsvarte 0,20 prosent av GFK.

Balanse

Brutto utlån til kunder utgjorde 538 mrd. kroner ved utløpet av tredje kvartal, en vekst på 4,6 prosent siste år. Korrigeres det for porteføljeoverføringer var veksten 7,1 prosent. Veksten var sterkest for de mellomstore og mindre bankene

Den korrigerte vekstraten (12-måneders) har sunket hvert av de siste fire kvartaler, fra en topp på 15,0 prosent etter tredje kvartal 2000.

Tapsavsetningene utgjorde 8,3 mrd. kroner, en økning siste år på 6,8 prosent. Både uspesifiserte og spesifiserte tapsavsetninger var økt, med hhv. 5,7 og 8,2 prosent. Samlede tapsavsetninger utgjorde ved utløpet av tredje kvartal 1,55 prosent av brutto utlån til kunder, en økning fra 1,51 prosent ett år tidligere.

Innskudd fra kunder var, med 366 mrd. kroner, nær uendret fra ett år tilbake. Korrigert for porteføljeoverføringer var det en vekst på 2,3 prosent. Forretningsbankenes innskuddsdekning av totale netto utlån var 65,2 prosent, noe som var en nedgang på 3,1 prosentpoeng siste år. Reduksjonen i funding fra innskudd dekkes opp av en økning i netto gjeld til kredittinstitusjoner. I forhold til netto utlån har denne økt fra 2,3 til 7,0 prosent siste år.

Netto misligholdte lån viste en markant vekst i forhold til for ett år tilbake. Totalt for forretningsbanker var nå 5,6 mrd. kroner misligholdt (etter tapsavsetninger), opp fra 4,6 mrd. kroner ett år tidligere. Økningen siden utløpet av andre kvartal i år var enda sterkere, fra 4,2 mrd. kroner. I forhold til utlån utgjorde misligholdet 1,03 prosent, mot 0,89 prosent ett år tidligere.

Soliditet

Kjernekapitaldekningen for samtlige forretningsbanker var 8,5 prosent ved utløpet av tredje kvartal, noe som var 1,2 prosentpoeng høyere enn for ett år tilbake. De endrede vektingsreglene for boliglån fra og med andre kvartal 2001 har isolert sett bidratt til en bedring av forretningsbankenes kjernekapitaldekning på om lag 0,2 prosentpoeng. Total kapitaldekning for alle forretningsbanker var økt med nær to prosentpoeng i forhold til for ett år tilbake, og var nå 11,5 prosent.

3.2 Sparebanker

Resultat

Sparebankene hadde i årets ni første måneder et *resultat før skatt* på 5,1 mrd. kroner. Dette var en nedgang på 2,5 mrd. kroner i forhold til samme periode i 2000. Resultatet tilsvarte 1,16 prosent av GFK, ned fra 2,00 prosent. Hovedårsaken til den sterke nedgangen i resultat er at sparebankene i 2000 hadde store gevinster på salg av aksjer i Fellesdata. Resultat etter tap, men *før* gevinst på salg av anleggsaksjer, var 4,8 mrd. kroner, mot 5,2 mrd. kroner i fjor.

Som følge av fjorårets Fellesdata-gevinst viser de tretti sparebankene en reduksjon i *egenkapitalavkastning* fra 18,2 til 10,7 prosent.

Netto renteinntekter var, med 11,1 mrd. kroner, 8 prosent høyere enn etter tre kvartaler i fjor. I forhold til GFK tilsvarte dette 2,51 prosent, en nedgang på 0,18 prosentpoeng. Noe av nedgangen forklares av at sparebankene i år må betale full avgift til Sparebankenes sikringsfond, mens bankene i fjor ikke behøvde dette. Uten sikringsfondsavgift ville nedgangen i nettorenten vært om lag 0,10 prosentpoeng. I tredje kvartal bedret også sparebankene den kvartalsvise nettorenten, til 2,60 prosent. Dette var dog fra et svært lavt

nivå, 2,49 prosent i andre kvartal, og er fremdeles historisk lavt for sparebankene. Sparebankene ligger likevel fremdeles på et høyere nivå enn forretningsbankene, og økningen i den kvartalsvise nettorenten fra andre til tredje kvartal var større. Netto renteinntekter utgjorde 82 prosent av samlede driftsinntekter (ekskl. kursgevinster), mot 81 prosent ett år tidligere.

Andre inntekter (ekskl. kursgevinster) var på 2,5 mrd. kroner, en økning på 4 prosent i forhold til i fjor. Andre inntekter i forhold til GFK viste en nedgang fra 0,62 til 0,56 prosent. Netto provisjonsinntekter økte med 11 prosent, og utgjorde 0,46 prosent av GFK. Utbytte og andre inntekter fra aksjer sank fra 400 til 286 mill. kroner.

Kursgevinstene var redusert fra 519 mill. kroner i fjor til et netto tap på 87 mill. kroner i år. Sparebankene viser en viss økning i kursgevinster på rentepapirer og valuta/finansielle derivater. Som følge av den svake utviklingen i aksjemarkedene har bankene derimot en sterk svekkelse av gevinster på aksjer. Fra en netto gevinst etter tre kvartaler i fjor på 374 mill. kroner hadde sparebankene som gruppe et netto kurstap på aksjer på 422 mill. kroner så langt i år.

Driftskostnadene i årets ni første måneder var 7,7 mrd. kroner, noe som var 6 prosent høyere enn året før. I forhold til GFK ga dette en nedgang fra 1,89 til 1,75 prosent. Sparebankenes driftskostnader utgjorde 56,8 prosent av driftsinntektene (ekskl. kursgevinster), mot 57,3 prosent i samme periode i 2000.

Bokførte tap på utlån økte med 33 prosent i forhold til samme periode i fjor og utgjorde 946 mill. kroner. I forhold til GFK var dette en økning fra 0,19 til 0,21 prosent.

Balansen

Brutto utlån til kunder var 502 mrd. kroner ved utløpet av tredje kvartal, en økning på 11,9 prosent i forhold til ett år tilbake. Korrigeres det for porteføljeoverføringer var veksten 10,6 prosent. Også sparebankene har dermed vist en reduksjon i vekstraten de siste kvartalene, men ikke like sterkt som forretningsbankene. For ett år tilbake var 12-måneders vekstrate 14,7 prosent, og ved utløpet av første halvår i år var veksten 11,5 prosent.

Tapsavsetningene var økt med 10,4 prosent siste år, til 7,5 mrd. kroner. I forhold til brutto utlån til kunder utgjorde tapsavsetningene 1,50 prosent, en nedgang på 0,02 prosentpoeng. Sparebankene har i tolv-måneders perioden økt de uspesifiserte tapsavsetningene med 14,5 prosent og de spesifiserte med 5,7 prosent.

Innskudd fra kunder var økt med 8,8 prosent siste år, til 339 mrd. kroner. Justert for porteføljeoverføringer var veksten 8,1 prosent. Innskuddsveksten (korrigert) har dermed sunket de siste fire kvartaler, og i større grad enn utlånsveksten. Sparebankenes innskuddsdekning av totale netto utlån har dermed blitt redusert fra 66,7 prosent for ett år tilbake til 64,5 prosent ved utløpet av tredje kvartal i år. I forhold til for ett år tilbake er det økt obligasjonsgjeld som har kompensert for den svekkede innskuddsdekningen. Obligasjonsgjelden har økt fra 14,2 til 17,9 prosent av netto utlån.

Netto misligholdte lån var ved utløpet av tredje kvartal 6,2 mrd. kroner, noe som var 24 prosent høyere enn for ett år tilbake. Misligholdet var fremdeles på et lavt nivå, og økte fra 1,11 til 1,23 prosent av utlån.

Soliditet

Kjernekapitaldekningen for gruppen av sparebanker var 10,3 prosent ved utgangen av tredje kvartal, noe som var 0,4 prosentpoeng høyere enn ett år tidligere. De endrede vektingsreglene for boliglån i kapitaldekningssammenheng har isolert sett bidratt til å bedre kjernekapitaldekningen med om lag 0,4 prosentpoeng for sparebankene. Total kapitaldekning for sparebankene er bedret fra 12,3 til 13,1 prosent.

4. FINANSIERINGSFORETAK

4.1 Kredittforetak

Foreløpige resultat- og balansetall ved utgangen av 3. kvartal 2001 omfatter 11 norske kredittforetak. Tallene for tilsvarende periode i 2000 gjelder de samme foretakene.

Resultat

Nettorenten har økt svakt sammenlignet med 1. – 3. kvartal i fjor. Isolert sett viser nettorenten en liten nedgang i 3. kvartal etter å ha økt i 2. kvartal.

Kredittforetakene har netto *kurstap* på verdipapirer på 80 mill. kroner i hittil i 2001, mens de for samme periode i fjor hadde kursgevinster på 25 mill. kroner. Målt i prosent av GFK er lønnskostnadene for kredittforetakene samlet på samme nivå som i fjor. Misligholdte lån øker markert, men fra et lavt nivå. De bokførte tapene er små og påvirker i liten grad resultatutviklingen.

Resultat av ordinær drift på 940 mill. kroner som utgjør 0,52 prosent av GFK. Målt i prosent av GFK er resultatet 0,05 prosentpoeng svakere enn for de tre første kvartalene i 2000.

Balanse

Brutto utlån til kunder har økt med 14,3 prosent siste 12 måneder. Årsveksten ved utgangen av forrige kvartal var 10,7 prosent.

Soliditet

Foreløpige tall for kredittforetakene samlet viser en *kjernekapitaldekning* 11,8 prosent, en nedgang med 1,0 prosentpoeng det siste året. Dette skyldes en økning i beregningsgrunnlaget på 14,9 prosent. Kjernekapitaldekningen er redusert fra 3. kvartal i fjor for 6 av 11 kredittforetak.

4.2 Finansieringsselskaper

Foreløpige resultat- og balansetall ved utgangen av 3. kvartal 2001 omfatter 21 norske finansieringsselskaper. Tallene for 3. kvartal i fjor gjelder de samme selskapene.

Resultat

Finansieringsselskapenes *nettorente*, målt i forhold til GFK, er redusert med 0,11 prosentpoeng sammenlignet med 1. – 3. kvartal i fjor. Sterkere konkurranse i det norske

markedet er hovedårsaken til reduserte marginer og svekket nettorente det siste året. Isolert sett har det vært en liten nedgang i nettorenten i 3. kvartal etter at den viste en svak økning de to foregående kvartalene.

Netto provisjonsinntekter er lavere enn for 1. – 3. kvartal i fjor. Kostnadsnivået er noe høyere enn i fjor som følge av en økning i administrasjonskostnadene. Misligholdet faller sett i forhold til samme periode i fjor på grunn av utviklingen i de to største selskapene. Nivået er imidlertid relativt høyt. *Bokførte tap* er på 134 mill. kroner, en økning med 36 mill. kroner sammenlignet de tre første kvartalene i fjor. Tapene utgjør 0,32 prosent av GFK som er 0,05 prosentpoeng høyere enn for ett år siden.

Resultat av ordinær drift er på 806 mill. kroner, ned 3 mill. kroner fra 1. – 3 kvartal i fjor. Resultatet tilsvarer 1,95 prosent av GFK som er 0,25 prosentpoeng svakere enn for samme periode i 2000.

Balanse

Brutto utlån til kunder har økt med 16,2 prosent fra 3. kvartal 2000. Årsveksten var 12,8 ved utgangen av 2. kvartal.

Soliditet

Foreløpige tall viser at finansieringsselskapene samlet har en *kjernekapitaldekning* på 10,2 prosent, en nedgang på 0,4 prosentpoeng sammenlignet med 3. kvartal i fjor. Den viktigste årsaken er at høyere utlånsvekst har gitt en økning i beregningsgrunnlaget på 15,6 prosent. Av de 21 finansieringsselskapene som har rapportert foreløpige resultat- og balansetall, har 14 selskaper redusert kjernekapitaldekningen sammenlignet med 3. kvartal i fjor.

5. FORSIKRINGSSELSKAPER

5.1 Livsforsikring

Ved utgangen av 3. kvartal 2001 var det 9 tradisjonelle livselskaper og 7 selskaper med konsesjon til å drive livsforsikring med investeringsvalg. Tallene nedenfor omfatter samtlige tradisjonelle livselskaper med unntak av Nordenfjeldske Livsforsikring som fremdeles har liten aktivitet. Livsforsikring med investeringsvalg vil bli omtalt i eget avsnitt.

Resultat

Livselskapenes resultater for 1. – 3. kvartal 2001 er preget av utviklingen i verdipapirmarkedene. Den allerede svake utviklingen fra slutten av 2. kvartal fortsatte inn i 3. kvartal, og ble ytterligere svekket etter terrorangrepene mot USA den 11. september. Det amerikanske markedet, målt ved S&P 500, falt med 21,2 prosent i 1. – 3. kvartal, mens den teknologitunge Nasdaq-børsen falt med hele 39,3 prosent. I Europa opplevde aksjemarkedene et bredt fall som tiltok mot slutten av kvartalet. Det engelske markedet målt ved FTSE 100, falt med 21,2 prosent i 1. – 3. kvartal, og tyske DAX falt med hele 33 prosent. Tidligere i år har nedgangen i det norske aksjemarkedet vært mindre enn nedgangen målt ved en rekke av verdens børser. Imidlertid falt det norske aksjemarkedet sterkere gjennom både 3. kvartal og for september måned isolert. I perioden 1. – 3. kvartal 2001 viste hovedindeksen et fall på 25 prosent. I samme periode har norske lange renter steget med 0,3 prosentpoeng, mens amerikanske og tyske lange renter har falt med henholdsvis 0,5 og 0,1 prosentpoeng.

Utviklingen i verdipapirmarkedene har ført til en kraftig reduksjon i selskapenes avkastning på finansielle eiendeler. Verdijustert kapitalavkastning som hensyntar endringer i kursreguleringsfondet var for 1. – 3. kvartal 2001 på –3,1 prosent (annualisert). Til sammenligning var verdijustert kapitalavkastning i 2000 på 3,4 prosent, og i 1999 på hele 15,4 prosent. Selskapenes bokførte kapitalavkastning var for 1. – 3. kvartal 2001 på –0,3 prosent (annualisert), mot 9,3 prosent i 2000 og 9,9 prosent i 1999.

Livselskapenes resultat før tildeling til kunder og skatt for 1. – 3. kvartal viste et underskudd på 9 546 mill. kroner, eller –3,4 prosent (annualisert) av selskapenes samlede gjennomsnittlige forvaltningskapital (GFK). Av de 8 selskapene var det kun ett selskap som kunne vise til et overskudd før tildeling til kunder og skatt for den aktuelle perioden. Ufordelte overskuddsmidler til kunder utgjorde 14 mill. kroner for selskapene samlet, og selskapenes egenkapital må dermed dekke inn et underskudd på 9 561 mill. kroner. Til sammenligning viste resultat før tildeling til kunder og skatt i 1. – 3. kvartal 2000 et overskudd på 13 212 mill. kroner, eller 4,8 prosent (annualisert) av GFK. Ufordelte overskuddsmidler til kunder utgjorde da 11 350 mill. kroner, og 1 862 mill. kroner gikk til betjening av egenkapital og skatt.

Verdijustert resultat, som inkluderer endringer i kursreguleringsfondet, viste for 1. – 3. kvartal 2001 et underskudd på 17,4 mrd. kroner, hvilket svarer til –6,2 prosent (annualisert) av selskapenes samlede GFK. Til sammenligning viste verdijustert resultat for 1. – 3. kvartal 2000 et overskudd på 3,5 mrd. kroner, eller 1,3 prosent (annualisert) av GFK. Den store forskjellen i resultatene for de to periodene, skyldes utviklingen i verdipapirmarkedene. Samtlige selskaper har i løpet av perioden tømt kursreguleringsfondet. Ved årsskiftet utgjorde livselskapenes kursreguleringsfond 7,9 mrd. kroner, og ved utgangen av 3. kvartal 2000 var fondet på 17,4 mrd. kroner.

Samlede *premieinntekter* var i 1. – 3. kvartal 2001 på 24,7 mrd. kroner, mot 18,3 mrd. kroner for samme periode året før. Dette innebærer en økning på 35 prosent. Tallene er korrigert for effekten av flytting av ordninger som medfører at hele premiereserven føres som premieinntekt i mottagende selskap. Økningen skriver seg i stor grad fra to selskap, hvorav det ene ble omdannet til livselskap fra og med 01.01.2001.

Utviklingen i verdipapirmarkedene i 1. – 3. kvartal 2001 har ført til et *netto tap på finansielle eiendeler* for livselskapene på 9,5 mrd. kroner eller –3,4 prosent (annualisert) av selskapenes GFK. Dette er en reduksjon på 9,6 prosentpoeng sammenlignet med 1. – 3. kvartal 2000 da selskapets inntekter av finansielle eiendeler viste et overskudd på 17,2 mrd. kroner eller 6,2 prosent av GFK.

I årets ni første måneder ble det utbetalt *erstatninger* for 15,0 mrd. kroner, mot 13,6 mrd. kroner for samme periode året før. Videre har livselskapene i regnskapet for 1. – 3. kvartal 2001 utgiftsført 6,2 mrd. kroner i premiereserver mv. for forsikringskontrakter som er flyttet til andre forsikringsselskaper/pensjonskasser. Dette er en 5 prosents økning fra 5,9 mrd. kroner i 1. – 3. kvartal 2000. Inkludert endringer i erstatningsavsetninger blir de samlede erstatningene 21,2 mrd. kroner i 1. – 3. kvartal 2001. Tilsvarende tall for 1. – 3. kvartal 2000 var 19,4 mrd. kroner.

Livselskapenes samlede *endringer i forsikringsmessige avsetninger* utgjorde 15 mrd. kroner i 1. – 3. kvartal 2001, mot 14 mrd. kroner i 1. – 3. kvartal 2000. Med forsikringsmessige avsetninger menes midler avsatt til dekning av selskapenes forpliktelser, inkludert avsetninger til dekning av tilleggssytelser ut over kontraktsforpliktelsene (forsikringsvirksomhetsloven § 8-2), samt avsetninger til sikkerhetsfond.

Forsikringsmessige avsetninger for egen regning utgjorde for selskapene samlet 354,3 mrd. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2001, en økning på 10 prosent fra ett år tidligere. Av dette utgjorde premiereserven 321,7 mrd. kroner, og tilleggsavsetningene 13,9 mrd. kroner.

Tall for livselskapenes *driftskostnader* viser en relativt flat utvikling, og samlede driftskostnader utgjorde 2 514 mill. kroner, eller 0,9 prosent (annualisert) av GFK i 1. – 3. kvartal 2001. Driftskostnadene omfatter så vel de forsikringsrelaterte driftskostnader til salg og administrasjon, som administrasjonskostnader tilknyttet finansielle eiendeler.

Balansestruktur

Livselskapenes forvaltningskapital var ved utgangen av 3. kvartal 2001 på 383 mrd. kroner, hvilket er en økning på 4 prosent fra utgangen av 2000 da samlet forvaltningskapital var på 368 mrd. kroner.

Som følge av nedgangen i aksjemarkedene har enkelte selskap, for å opprettholde en tilfredsstillende kapitaldekning, sett seg nødt til å selge seg ned i aksjer. Nedsalget har stort sett berørt beholdningen av utenlandske aksjer, delvis som følge av noe større likviditet i utenlandske markeder. Konsekvensen av markedsutviklingen er at selskapenes aksjeandel i løpet av 3. kvartal 2001 har falt med 7 prosentpoeng til 18 prosent av forvaltningskapitalen. Til sammenligning var selskapenes aksjeandel (omløpsmidler) ved årsskiftet på 30 prosent, og ved utgangen av 3. kvartal 2000 på 32 prosent. Utenlandsandelen av selskapenes omløpsaksjer, som tidligere har ligget stabilt på 69 prosent av aksjebeholdningen, er nå nede i 64 prosent.

Obligasjoner holdt som omløpsmidler utgjorde 31 prosent av livselskapenes eiendeler ved utgangen av 3. kvartal 2001, mot vel 26 prosent ved årsskiftet. Utenlandsandelen har i hele 2001 viste en jevn nedgang, og lå ved utgangen av 3. kvartal på 45 prosent av obligasjonsbeholdningen, mot 52 prosent ved årsskiftet.

Andelen i utlån ligger stabilt på 6,5 prosent.

Soliditet

Samtlige livselskaper oppfyller kapitaldekningskravet på 8 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2001. Som følge av utviklingen i verdipapirmarkedene i 3. kvartal foretok Kredittilsynet 19. september en ekstraordinær rapportering knyttet til selskapenes soliditet. På dette tidspunktet var selskapenes bufferkapital, definert ved overskytende kjernekapital, tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse (fratrasket tilleggsavsetninger benyttet i beregning av kjernekapital) og kursreguleringsfond, falt til 7,4 mrd. kroner. Markedet falt ytterligere i de to påfølgende dagene, og Kredittilsynet beregnet selskapenes bufferkapital 21. september til kun 2,2 mrd. kroner. Imidlertid har aksjemarkedene tatt seg noe opp igjen, og sammen med myndighetenes tiltak for å bedre selskapenes soliditet, har selskapene ved utgangen av 3. kvartal kunnet rapportere en bufferkapital på 9,9 mrd. kroner. Dette er betraktelig bedre enn bunnivået 21. september, men likevel dårligere enn ved utgangen av 2. kvartal da bufferkapitalen var på 17,0 mrd. kroner. Til sammenligning var bufferkapitalen ved årsskiftet på 23,4 mrd. kroner.

Livsforsikring med investeringsvalg

Det var pr. 30.09.2001 i alt syv selskaper med konsesjon til å tilby livsforsikring med investeringsvalg (unit linked). Resultatet for årets ni første måneder viste et underskudd på 67 mill. kroner eller -0,9 prosent av selskapenes samlede GFK, mot et nullresultat for samme periode året før. Av de syv selskapene er det kun ett selskap som kan vise til et overskudd for

perioden 1. – 3. kvartal 2001. Samlede premieinntekter var 2 840 mill. kroner. Total forvaltningskapital ved utgangen av 3. kvartal 2001 var på 10 349 mill. kroner.

5.2 Skadeforsikringsselskaper

Utvalget består av 44 selskaper som har levert nøkkeltall pr. 3. kvartal 2001.

Resultatutvikling i alle selskaper

Skadeselskapene samlet hadde i perioden 1.-3. kvartal 2001 et *underskudd av ordinær drift* på 2 337 mill. kroner, mot et overskudd på 1 099 mill. kroner i samme periode i 2000. Årsaken til den kraftige resultatsvekkelsen ligger i lavere finansinntekter som følge av den svake utviklingen i aksjemarkedene hittil i år. Etter tre kvartaler hadde selskapene *negative netto finansinntekter* på 1 160 mill. kroner, mens de i samme periode i fjor hadde positive netto finansinntekter på 2 446 mill. kroner. *Teknisk regnskap* viste et overskudd på 659 mill. kroner, mot et overskudd på 546 mill. kroner året før.

Lønnsomheten av den forsikringsrelaterte virksomheten kan beskrives ved combined ratio, som uttrykker summen av erstatninger og forsikringsrelaterte driftskostnader for egen regning (f.e.r.) i prosent av premieinntekter f.e.r. *Combined ratio* for alle selskapene var 109,9 i perioden 1.-3. kvartal 2001, hvilket innebærer en nedgang fra 113,3 i samme periode i fjor. *Skadeprosenten* har falt med 0,4 prosentpoeng til 86,2, mens *kostnadsprosenten* har falt hele 3,0 prosentpoeng til 23,7. Samlet sett viste combined ratio en klar nedgang, men nivået er fortsatt noe høyere enn selskapenes uttalte målsettinger.

Til tross for de svake finansinntektene og til dels også svake tekniske resultater, unngikk majoriteten av selskapene negative resultater. Av utvalget på 44 selskaper var det 19 som viste et negativt resultat av ordinær drift etter tre kvartaler. Til sammenligning var det 15 selskaper med underskudd etter 1. halvår.

Resultatutvikling i skadeforsikringskonsernene

Skadeforsikringsmarkedet blir dominert av de fire største enhetene: If Skadeforsikring NUF, Gjensidige NOR Forsikringsgruppen, Vesta Skadekonsern og Sparebank 1 Skadeforsikring. Den videre fremstillingen av skadekonsernernes resultater vil omhandle de tre sistnevnte konsernene, da If er under tilsyn av den svenske Finansinspektionen.

Samlet hadde de tre konsernene *premieinntekter f.e.r.* på 10 673 mill. kroner i årets tre første kvartaler. Dette er en økning på 11,4 prosent i forhold til året før. *Erstatningene* viste en økning på 5,1 prosent i samme periode. Dermed ble *skadeprosenten* 83,0 i 1.-3. kvartal 2001, mens den var 87,9 i samme periode i 2000. *Driftskostnadene* steg med kun 1,0 prosent, noe som medførte at *kostnadsprosenten* falt med 2,4 prosentpoeng til 23,9. *Combined ratio* for de tre konsernene falt dermed med 7,3 prosentpoeng til 106,9. Nedgangen i combined ratio er hovedårsaken til at *teknisk resultat* ble forbedret med 479 mill. kroner i forhold til 1.-3. kvartal 2000. Etter et tap på 1 292 mill. kroner i 3. kvartal, utgjorde *netto finansinntekter* en kostnad på 825 mill. kroner etter årets tre første kvartaler, sammenlignet med en inntekt på 1 604 mill. kroner i samme periode i fjor. Til tross for bedringen av teknisk resultat fikk dermed de tre skadekonsernene et *negativt resultat av ordinær virksomhet* på 1 948 mill. kroner, mot et positivt resultat på 160 mill. kroner i perioden 1.-3. kvartal 2000.

Utviklingen i resultat av teknisk regnskap viste altså en positiv tendens i årets tre første kvartaler sammenlignet med tilsvarende periode i 2000. *Skadeprosenten* viste en markert nedgang på 4,9 prosentpoeng til 83,0. For 3. kvartal isolert sett var *skadeprosenten* 79,0.

Bedringen i skadeprosent må tilskrives de betydelige premieøkningene som selskapene har gjennomført i 2000 og hittil i 2001. Ved inngangen til året var skadeprosenten gjennomgående bedre i privatmarkedet enn i næringslivmarkedet. Utviklingen så langt i 2001 tyder på at denne forskjellen er i ferd med å jevnnes ut. Dette skyldes dels at premieøkningene i 2001 har vært markert høyere innenfor næringslivmarkedet. Samtidig har det vært en negativ skadeutvikling i privatmarkedet hittil i år, spesielt knyttet til vannskader.

Selskapenes reassuransekostnader er økende etter at reassurandørene, som i all hovedsak er utenlandske, har økt premiene som følge av de svake resultatene de siste årene. For 2002 er det grunn til å vente en ytterligere økning som følge av terrorangrepene i USA 11. september. Angrepene har ført til store erstatninger for reassuranseselskapene, som de i neste instans vil søke å dekke inn via prisøkninger. Foreløpige anslag fra bransjen indikerer en økning i reassuransepremiene på minimum 20 prosent som en direkte følge av terrorangrepene. Dette kommer i tillegg til den generelle økningen som var ventet å inntreffe uavhengig av terrorangrepene. Økte reassuransekostnader i 2002 vil isolert sett bidra til en økende skadeprosent f.e.r. for de norske skadeselskapene, og det kan derfor bli aktuelt med nye premieøkninger for å motvirke denne effekten.

Balanseutvikling i skadeforsikringskonsernene

Den samlede *forvaltningskapital* for de tre konsernene var 37,9 mrd. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2001. Dette er en nedgang på 0,3 prosent fra året før. Plasseringer i *aksjer og andeler* klassifisert som omløpsmidler utgjorde samlet sett 16,7 prosent av forvaltningskapitalen. Dette er 2,7 prosentpoeng lavere enn ett år tidligere, og 2,9 prosentpoeng lavere enn ved utgangen av 1. halvår i år. De samlede plasseringer i *sertifikater og obligasjoner* klassifisert som omløpsmidler er tilnærmet uforandret sammenlignet med ett år tilbake, og utgjorde 33,4 prosent av forvaltningskapitalen ved utgangen av 3. kvartal. Ved utgangen av 1. halvår var andelen 29,2 prosent.

Den samlede utenlandsandelen i aksjebeholdningen øker stadig, til 66 prosent ved utgangen av 3. kvartal 2001. Dette er 1 prosentpoeng høyere enn ved utgangen av 1. halvår. For obligasjoner og sertifikater faller utenlandsandelen til 30 prosent, mens den var 32 prosent ved utgangen av 1. halvår.

Soliditet i skadeforsikringskonsernene

Totale *forsikringstekniske avsetninger* for de tre konsernene var 25,1 mrd. kroner ved utgangen av 3. kvartal, hvilket innebærer en økning på 7,1 prosent i forhold til samme tidspunkt i fjor. Alle konsernene tilfredsstiller minstekravene til forsikringstekniske avsetninger. Dekningsprosenten (de faktiske avsetninger i prosent av minstekrav) har falt fra 112,0 til 108,1.

Alle konsernene tilfredsstiller kravene til kapitaldekning. De negative resultatene det siste året har imidlertid redusert den ansvarlig kapitalen i betydelig grad. Samlet *ansvarlig kapital* har falt med 31,7 prosent siden utgangen av 3. kvartal 2000, og utgjorde 6,0 mrd. kroner ved utgangen av 3. kvartal 2001.

VEDLEGG

TABELLER OG FIGURER

Innhold:

Forretningsbanker		Side
Tabell 1.1.1	Resultattall for forretningsbanker	1
Tabell 1.1.2	Utvikling i andre inntekter(ekskl. kursgevinster) og kostnadsprosent...	1
Tabell 1.1.3	Utvalgte balansestørrelser.....	1
Figur 1.1.1	Utvikling i funding i forretningsbankene.....	2
Figur 1.1.2	Utvikling i kapitaldekning.....	2
Sparebanker		
Tabell 1.2.1	Resultattall for sparebankene	3
Tabell 1.2.2	Utvikling i andre inntekter(ekskl. kursgevinster) og kostnadsprosent...	3
Tabell 1.2.3	Utvalgte balansestørrelser for sparebanker.....	3
Figur 1.2.1	Utvikling i funding i sparebankene.....	4
Figur 1.2.2	Utvikling i kapitaldekning.....	4
Kredittforetak		
Figur 2.1.1	Resultatutvikling i prosent av GFK.....	5
Tabell 2.1.1	Resultatposter.....	5
Tabell 2.1.2	Balanseposter.....	5
Tabell 2.1.3	Kapitaldekningstall for kredittforetakene totalt.....	6
Finansieringsselskaper		
Figur 2.2.1	Resultatutvikling i prosent av GFK.....	6
Tabell 2.2.1	Resultatposter.....	7
Tabell 2.2.2	Balanseposter.....	7
Tabell 2.2.3	Kapitaldekningstall for finansieringsselskapene totalt.....	7
Livsforsikringsselskaper		
Figur 3.1.1	Utvikling i livsselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning.....	8
Figur 3.1.2	Utviklingen i livsselskapenes resultater 1998 – 1-3. kvartal 2001.....	8
Tabell 3.1.1	Utvalgte resultatposter.....	8
Figur 3.1.3	Netto inntekter av finansielle eiendeler.....	9
Figur 3.1.4	Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreg.fond..	9
Figur 3.1.5	Utvikling i livsselskapenes driftskostnader 1-3. kv.1997 – 2001.....	9
Figur 3.1.6	Utvikling i sentrale balanseposter.....	10
Figur 3.1.7	Utviklingen i livsselskapenes aksjeportefølje.....	10
Figur 3.1.8	Utvikling og sammensetningen av livsselskapenes bufferkapital.....	10
Figur 3.1.9	Utvikling i bufferkapital i prosent av forvaltningskapitalen.....	10
Tabell 3.1.2	Utviklingen i bufferkapitalen i periode 3 kv. 99 til 3. kv. 01 - totalt.....	10
Skadeforsikringsselskaper		
Tabell 3.2.1	Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper.....	12
Tabell 3.2.2	Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper.....	12
Tabell 3.2.3	Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet.....	12
Figur 3.2.1	Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern.....	13
Tabell 3.2.4	Combined ratio for de tre skadekonsernene i 1.-3. kvartal 1998-2001...	13
Tabell 3.2.5	Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen.....	13
Tabell 3.2.6	Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen.....	13

1. BANKER

1.1 Forretningsbanker

Tabell 1.1.1 Resultattall for forretningsbanker totalt

	1.-3.kv 01		1.-3.kv. 00		2000	
	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK	Mill.kr.	% av GFK
Netto rente	10 595	1,89	9 812	1,88	13 802	1,93
Andre inntekter	6 237	1,11	6 039	1,16	8 715	1,22
herav kursgevinster	1 544	0,28	1 476	0,28	2 292	0,32
Andre kostnader	10 112	1,81	9 498	1,82	13 616	1,91
herav lønn og admin.kost.	8 057	1,44	7 453	1,43	10 497	1,47
Driftsres. før tap	6 721	1,20	6 353	1,22	8 900	1,25
Bokførte tap	1 125	0,20	319	0,06	961	0,13
Gev./tap VP lang sikt, Nedskrivn.	-368	-0,07	42	0,01	49	0,01
Resultat av ord.drift f.skatt	5 227	0,93	6 076	1,17	7 988	1,12
Skatt på res. av ord. drift	42	0,01	1 551	0,30	1 685	0,24
Resultat av ord drift e.skatt	5 185	0,93	4 525	0,87	6 303	0,88
Egenkapitalavkastning	13,7 %		12,9 %		13,9 %	

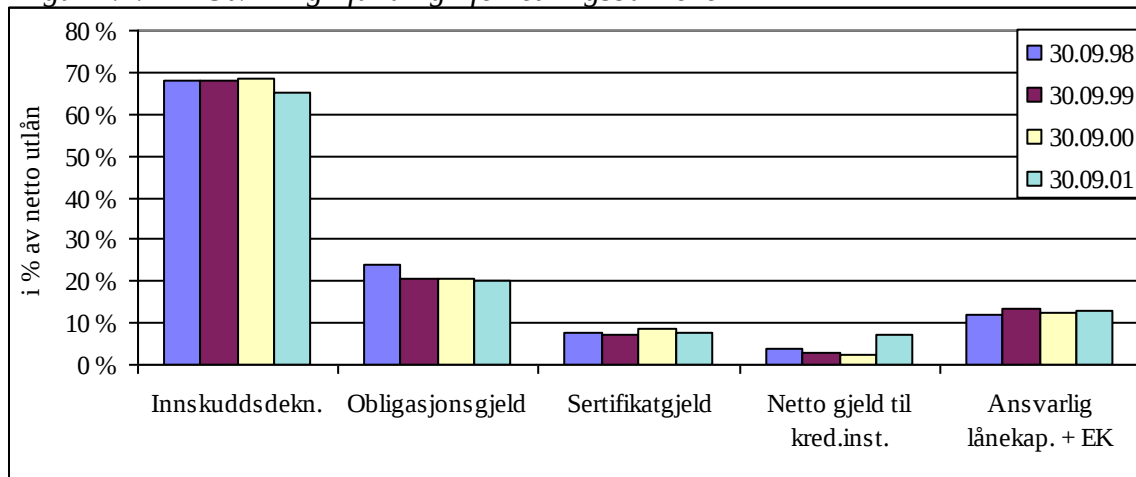
Tabell 1.1.2 Utvikling i andre innt. (ekskl. kursgev.) og kostnadsprosent

	1.-3.kv. 99	1.-3.kv. 00	1.-3.kv 01
Andre innt. i % av driftsinnt.	28,1 %	31,7 %	30,7 %
Kostnadsprosent	69,0 %	66,1 %	66,1 %

Tabell 1.1.3 Utvalgte balansestørrelser i forretningsbankene

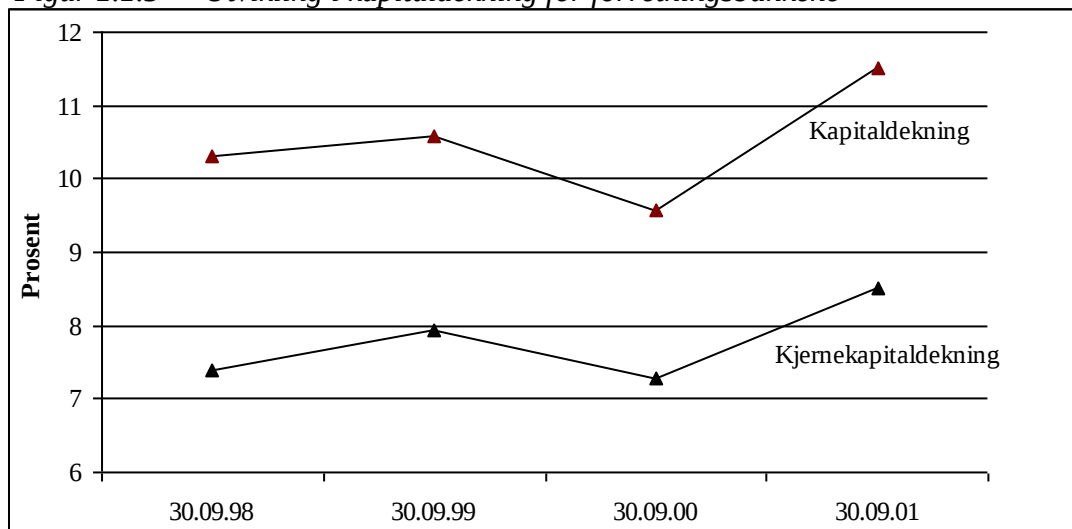
	30.09.01		30.09.00
	Mill.kr.	vekst i %	Mill.kr.
Forvaltningskapital	752 899	3,4	728 208
Brutto utlån til kunder	538 376	4,6	514 590
- korr. portef.- overføringer		7,1	
Tapsavsetninger	8 328	6,8	7 795
herav uspesifiserte tapsavs.	4 447	5,7	4 206
herav spesifiserte tapsavs.	3 882	8,2	3 589
Innskudd fra kunder	365 604	0,3	364 622
- korr. portef.- overføringer		2,3	
Gjeld ved utst. av verdipapirer	156 519	-3,5	162 133
Netto nullstilte lån	3 415	-12,9	3 920
Netto misligholdte lån	5 557	21,3	4 583
	30.09.01		30.09.00
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,5		1,5
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,8
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,6		0,8
Net. misligh. lån i % av br. utlån	1,0		0,9

Figur 1.1.1 Utvikling i funding i forretningsbankene

Merk: Figuren inkluderer ikke filialer i utlandet

Figur 1.1.5 Utvikling i kapitaldekning for forretningsbankene

1.2 Sparebanker

Tabell 1.2.1 Resultattall for sparebankene (morbank)

	1.-3.kv. 01		1.-3.kv. 00		2000	
	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK	Mill.kr.	% GFK
Netto renteinntekter	11 084	2,51	10 307	2,69	14 135	2,68
Andre inntekter	2 400	0,54	2 900	0,76	3 623	0,69
herav kursgevinster	-87	-0,02	519	0,14	440	0,08
Andre kostnader	7 708	1,75	7 268	1,89	10 155	1,93
herav lønn og admin.kost.	5 993	1,36	5 693	1,48	7 985	1,51
Driftsres. før tap	5 776	1,31	5 938	1,55	7 604	1,44
Bokførte tap	946	0,21	712	0,19	1 207	0,23
Gev./tap VP lang sikt, nedskrivn.	291	0,07	2 436	0,63	2 528	0,48
Resultat av ord.drift f.skatt	5 120	1,16	7 663	2,00	8 926	1,69
Skatt på ordinært resultat	1 409	0,32	1 989	0,52	1 919	0,36
Resultat av ord. drift e. skatt	3 711	0,84	5 674	1,48	7 007	1,33
Egenkapitalavkastning	10,7 %		18,2 %		16,8 %	

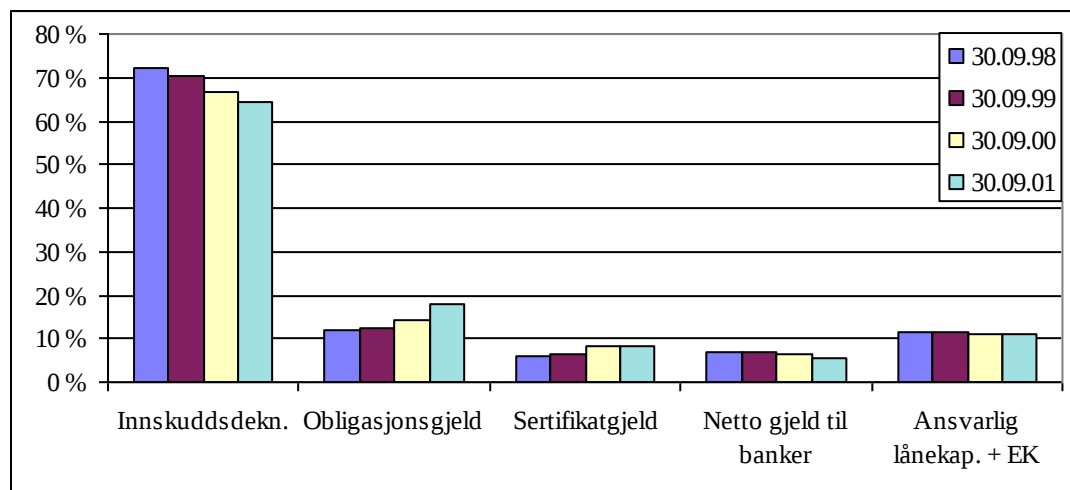
Figur 1.2.2 Utvikling i andre innt. (ekskl. kursgev.) og kostnadsprosent, Sparebanker

	1.-3.kv.99	1.-3.kv. 00	1.-3.kv. 01
Andre innt. i % av driftsinnt.	22,2 %	18,8 %	18,3 %
Kostnadsprosent	55,3 %	57,3 %	56,8 %

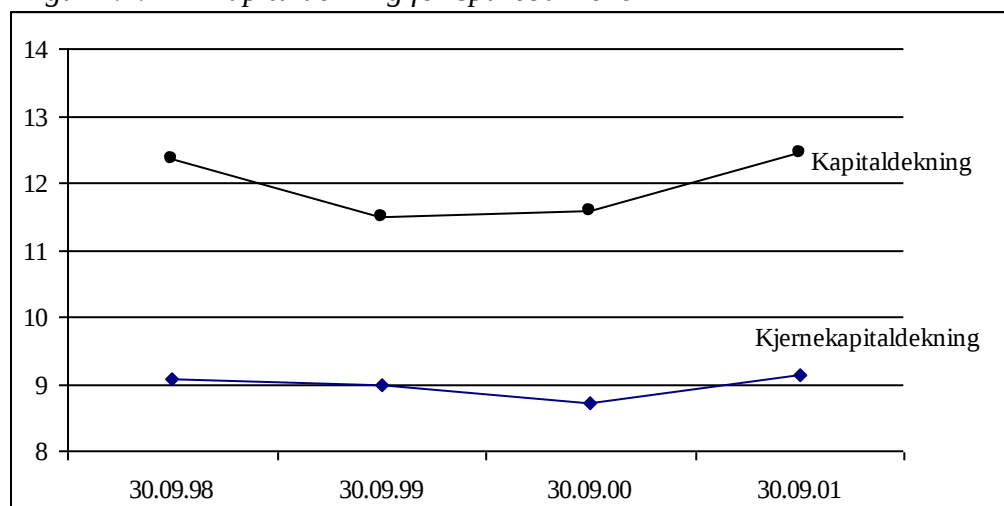
Tabell 1.2.3 Utvalgte balansestørrelser sparebankene

	1.-3.kv. 01 Mill.kr.	Vekst i % siste år	1.-3.kv. 00 Mill.kr.
Forvaltningskapital	619 105	12,8	549 086
Brutto utlån til kunder	502 510	11,9	448 883
- korr. for porteføljeoverf.		10,6	
Tapsavsetninger	7 517	10,4	6 812
herav uspesifiserte tapsavs.	4 139	14,5	3 614
herav spesifiserte tapsavs.	3 379	5,7	3 198
Innskudd fra kunder	338 863	8,8	311 431
- korr. for porteføljeoverf.		8,1	
Gjeld ved utst. av verdipapirer	138 911	30,5	106 420
Netto nullstilte lån	1 950	6,6	1 829
Netto misligholdte lån	6 202	24,4	4 987
	1.-3.kv. 01		1.-3.kv. 00
Tapsavs. i % av brutto utlån	1,5		1,5
Uspes. tapsavs. i % av br. utlån	0,8		0,8
Net. nullstilte lån i % av br. utlån	0,4		0,4
Net. misligh. lån i % av br. utlån	1,2		1,1

Figur 1.2.4 Utvikling i funding i sparebankene

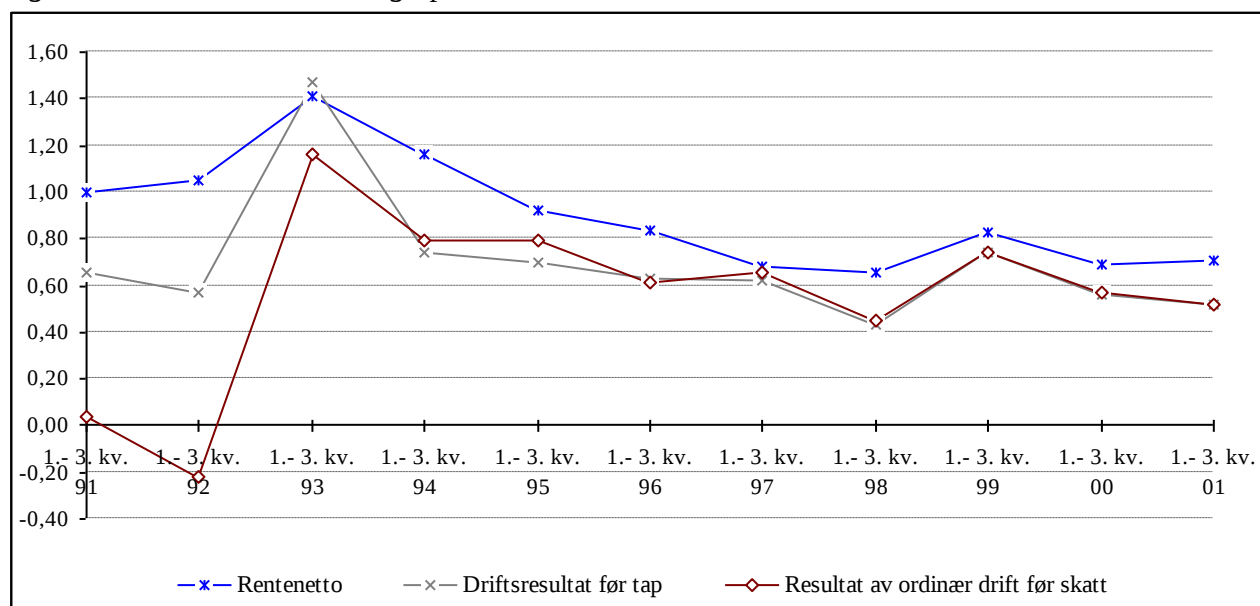
Figur 1.2.2 Kapitaldekning for sparebankene

2. FINANSIERINGSFORETAK

2.1 Kredittforetak

Figur 2.1.1 Resultatutvikling i prosent av GFK

Tabell 2.1.1 Resultatposter

	1. – 3. kvartal 2001		1. – 3. kvartal 2000	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 272	0,71	1 080	0,69
Andre inntekter	-76	-0,04	29	0,02
herav kursgevinster	-80	-0,04	25	0,02
Andre kostnader	255	0,15	232	0,15
herav lønn og adm.kost.	207	0,12	190	0,12
Driftsres. før tap	941	0,52	877	0,56
Bokførte tap	1	0,00	-11	-0,01
Resultat ord. drift	940	0,52	888	0,57
EK-avkastning*		7,9 %		8,5 %

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Tabell 2.1.2 Balanseposter (prosent og mill. kr)

	30.09.2001	% vekst	30.09.2000
Forvaltningskapital	250 950	17,6	213 337
Brutto utlån til kunder	157 989	14,3	138 239
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	172 547	10,4	156 338
Nullstilte lån	60	87,2	32
i prosent av brutto utlån	0,04		0,02
Misligholdte lån	198	72,9	115
i prosent av brutto utlån	0,13		0,08
Tapsavsetninger	229	4,3	219
i prosent av brutto utlån	0,15		0,16

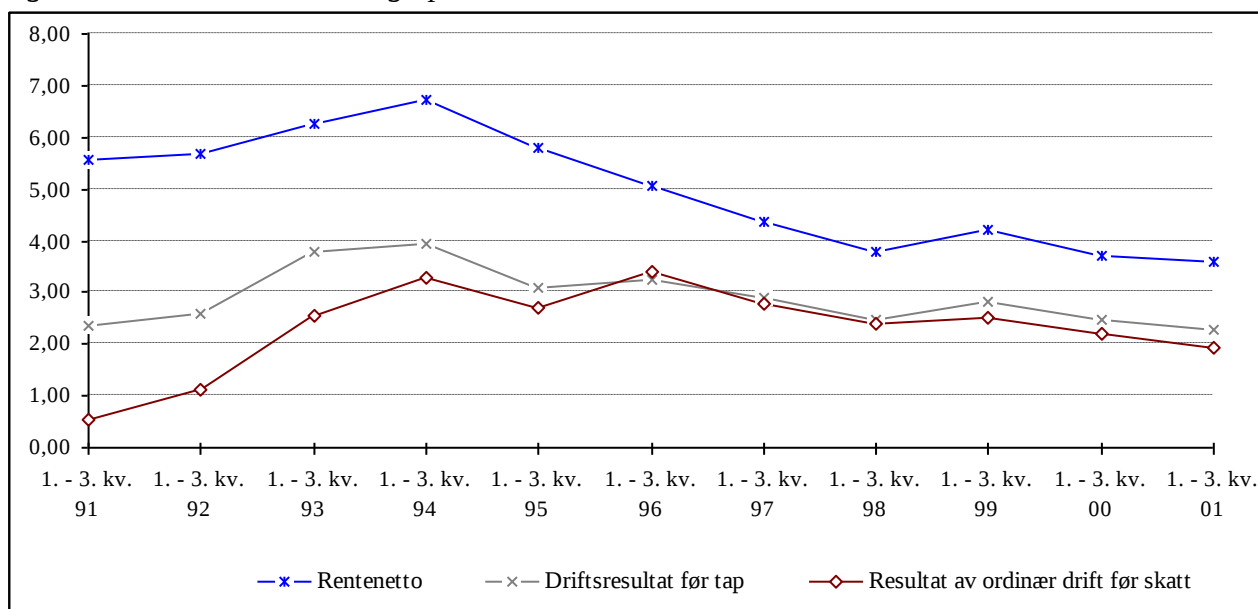
Tabell 2.1.3 Kapitaldekningstall for kredittforetakene totalt (prosent og mill. kr)

	30.09.2001*	30.06.2001	30.09.2001
Kjernekapitalprosent	11,84	11,96	12,86
Kapitaldekningsprosent	15,05	15,03	15,64
Kjernekapital	12 239	12 079	11 562
Tilleggskapital	3 441	3 201	2 595
Netto ansvarlig kapital	15 555	15 175	14 063
Beregningsgrunnlag	103 334	100 962	89 939

* Foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

2.2 Finansieringsselskaper

Figur 2.2.1 Resultatutvikling i prosent av GFK

Tabell 2.2.1 Resultatposter

	1. – 3. kvartal 2001		1. – 3. kvartal 2000	
	mill. kroner	prosent av GFK	mill. kroner	prosent av GFK
Nettorenter	1 484	3,59	1 358	3,70
Andre inntekter	754	1,82	687	1,87
herav kursgevinster	12	0,03	7	0,02
Andre kostnader	1 298	3,14	1 138	3,10
herav lønn og adm.kost.	1 050	2,54	926	2,52
Driftsres. før tap	940	2,27	907	2,47
Bokførte tap	134	0,32	98	0,27
Resultat ord. drift	806	1,95	809	2,20
EK-avkastning*	14,3 %		15,8 %	

* Resultat ord. drift e. skatt i % av gj.sn. egenkapital

Tabell 2.2.2 Balanseposter (prosent og mill. kr)

	30.09.2001	% vekst	30.09.2000
Forvaltningskapital	58 554	16,3	50 356
Brutto utlån til kunder	57 511	16,2	49 489
Innlån og gjeld til kunder	5 041	25,9	4 005
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	50	-88,8	445
Nullstilte lån	690	27,6	541
i prosent av brutto utlån	1,20		1,09
Misligholdte lån	795	-4,6	834
i prosent av brutto utlån	1,38		1,69
Tapsavsetninger	1 058	-11,8	1 200
i prosent av brutto utlån	1,84		2,42

Tabell 2.2.3 Kapitaldekningstall for finansieringsselskapene totalt (prosent og mill. kr)

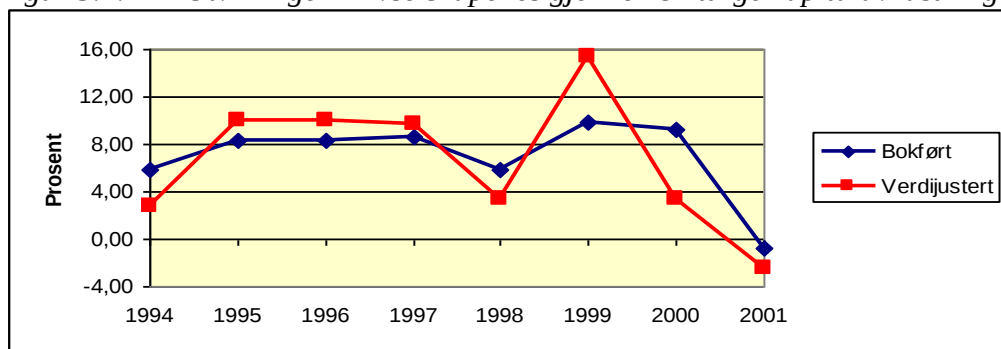
	30.09.2001*	30.06.2001	30.09.2000
Kjernekapitalprosent	10,17	10,45	10,62
Kapitaldekningsprosent	11,49	11,76	11,97
Kjernekapital	5 742	5 748	5 188
Tilleggskapital	743	718	661
Netto ansvarlig kapital	6 484	6 465	5 849
Beregningsgrunnlag	56 448	54 994	48 843

* Foreløpige tall fra kapitaldekningsoppgaven (rapport 800)

3. FORSIKRINGSSELSKAPER

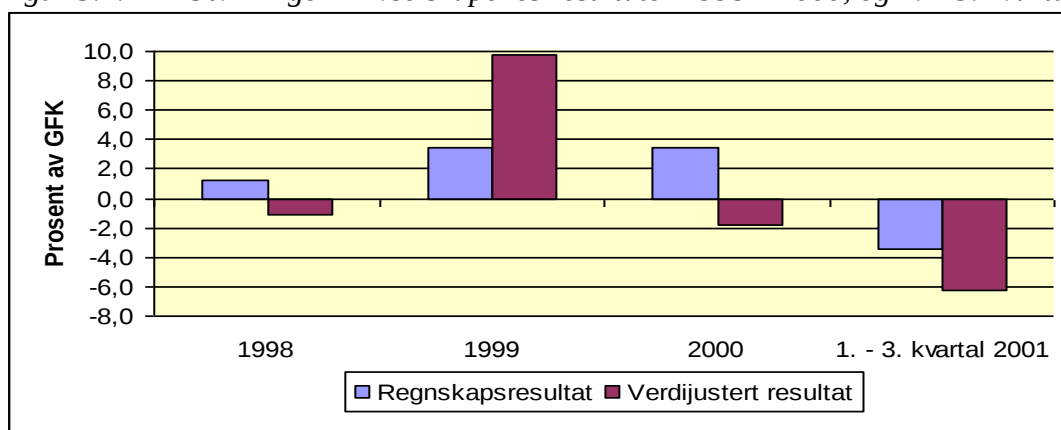
3.1 Livsforsikringsselskaper

Figur 3.1.1 Utviklingen i livselskapenes gjennomsnittlige kapitalavkastning 1994 – 2001

Prosentene for 1. – 3. kvartal 2001 er annualiserte

Figur 3.1.2 Utviklingen i livselskapenes resultater 1998 – 2000, og 1. – 3. kvartal 2001

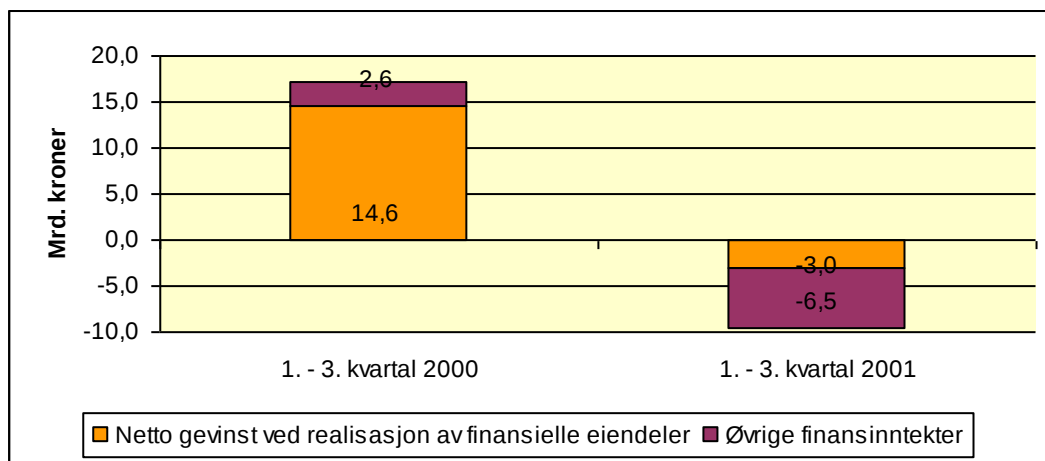

Resultatene for 1. – 3. kvartal 2001 er annualiserte

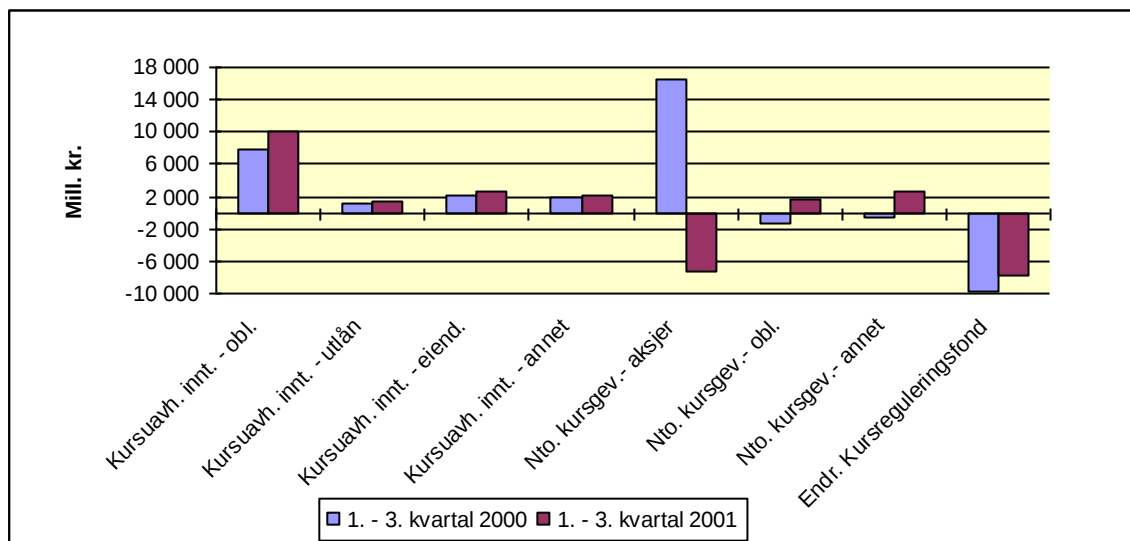
Tabell 3.1.1 Utvalgte resultatposter

RESULTAT	1. – 3. kv. 2001	% av GFK (annualisert)	1. – 3. kv. 2000	% av GFK (annualisert)
Mill. kr.				
Premieinntekter	29 885	10,6	22 537	8,2
herav overføring av premiereserve mv. fra andre	5 180	1,8	4 206	1,5
Netto inntekter fra finansielle eiendeler (ekskl. adm. kostnader)	-9 518	-3,4	17 180	6,2
herav netto gevinst ved realisasjon	-3 000	-1,1	14 558	5,3
Erstatninger	21 212	7,6	19 444	7,0
herav overføring av premiereserve mv. til andre	6 186	2,2	5 877	2,1
Endringer forsikringsmessige avsetninger, ekskl. nye tilleggsavsetn.	14 996	5,3	13 999	5,1
Forsikringsrelaterte driftskostnader og administrasjonskostnader	2 514	0,9	2 384	0,9
Andre inntekter/kostnader	956	0,3	-388	-0,1
Resultat før tildeling til kunder og skatt	-9 546	-3,4	13 212	4,8
Endring i kursreguleringsfond	-7 847	-2,8	-9 706	-3,5
Verdijustert resultat før tildeling til kunder og skatt	-17 393	-6,2	3 506	1,3
Nye tilleggsavsetninger	0		0	
Midler tilført forsikringkunder	14	0,0	11 350	4,1
Skattekostnad	-357		311	
Overskudd	-9 203	-3,3	1 551	0,6

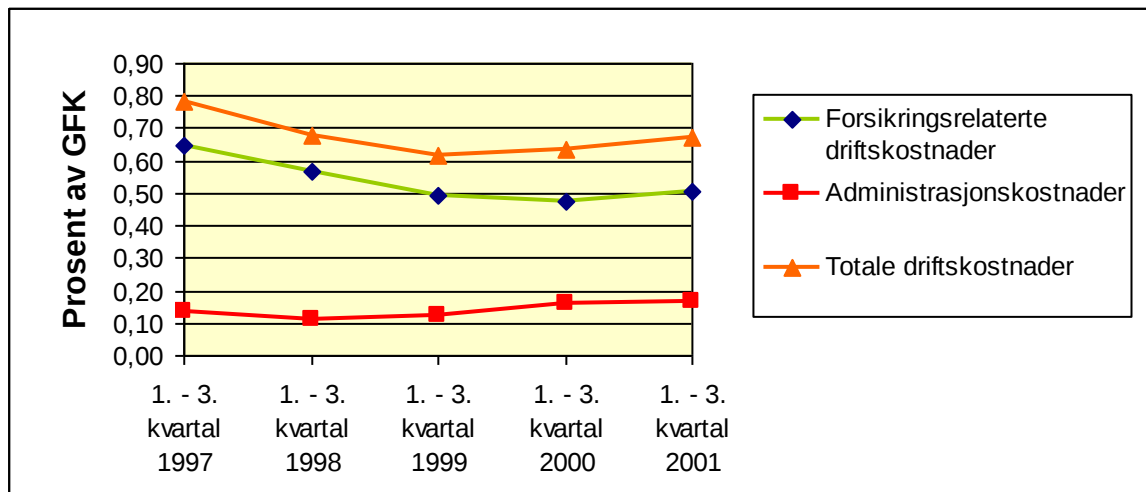
Figur 3.1.3 Netto inntekter av finansielle eiendeler

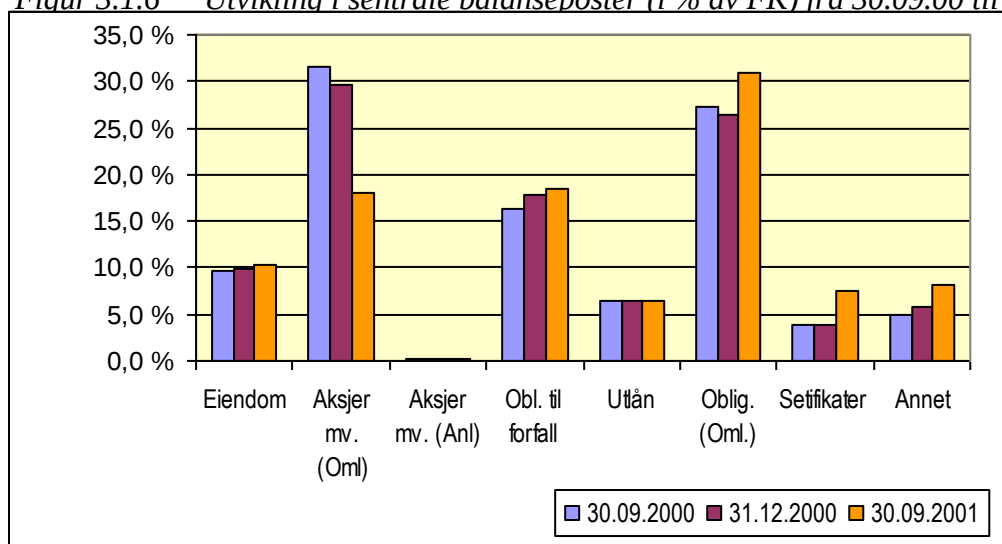
Figur 3.1.4 Sammensetning av netto finansinntekter samt endringer i kursreguleringsfond

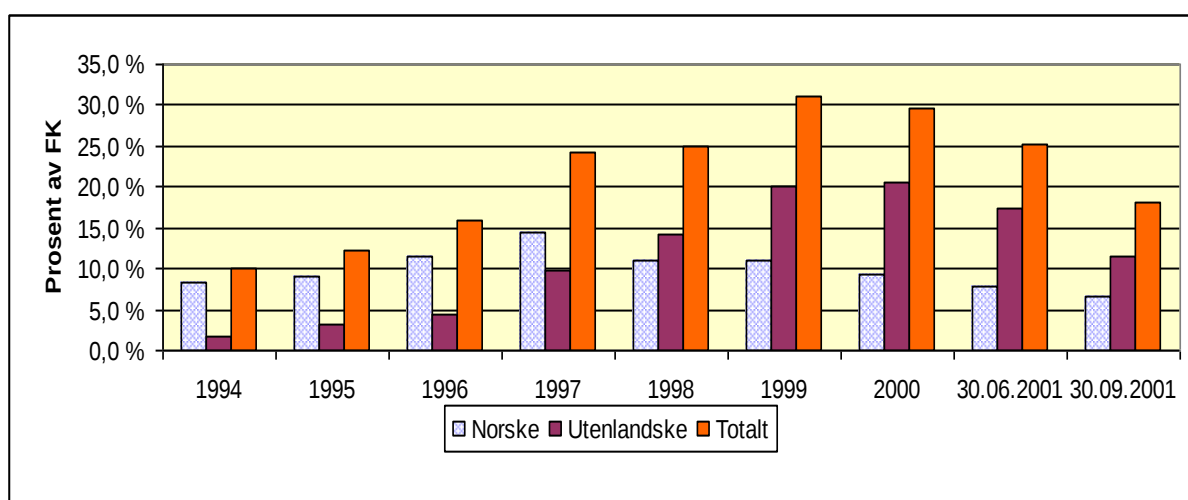
Figur 3.1.5 Utviklingen i livselskapenes driftskostnader 1. – 3.kvartal 1997 – 2001

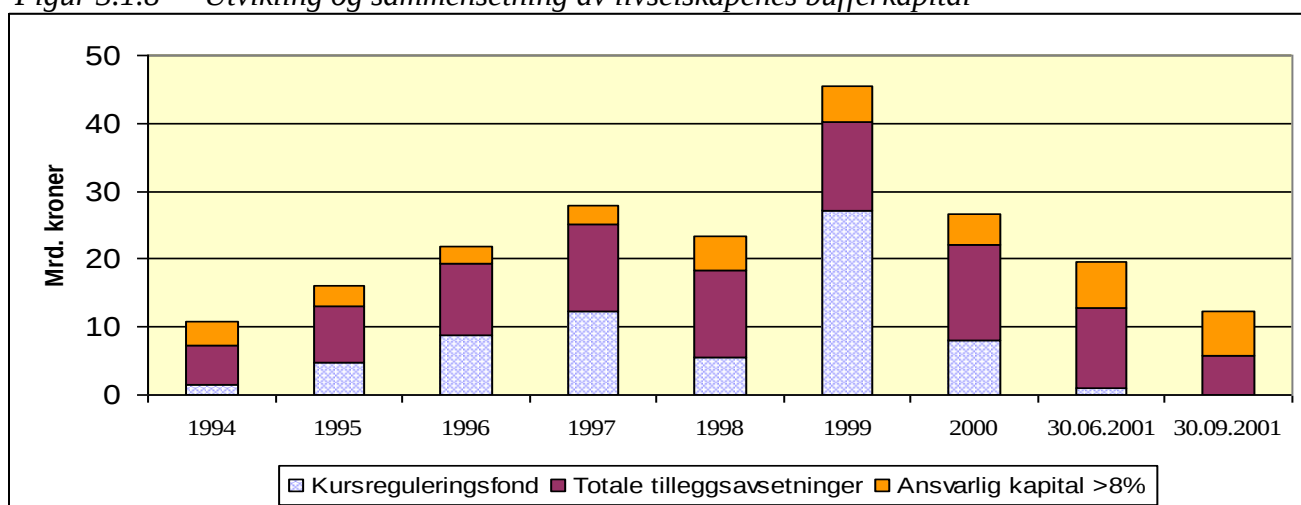
Figur 3.1.6 Utvikling i sentrale balanseposter (i % av FK) fra 30.09.00 til 30.09.01

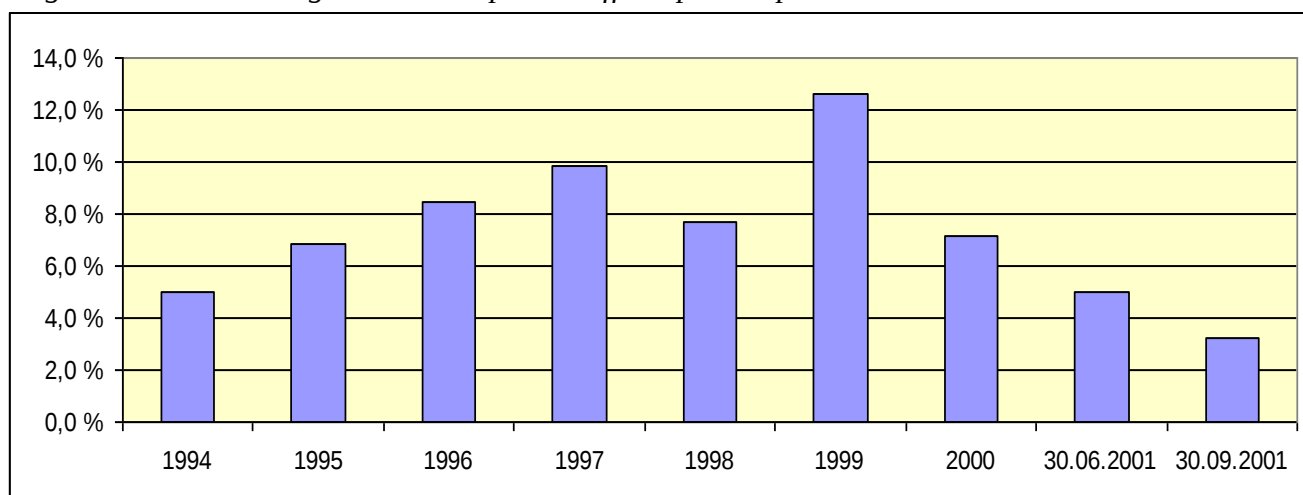
Figur 3.1.7 Utviklingen i livselskapenes aksjeportefølje (omløpsmidler) 1994 til 30.09.2001

Figur 3.1.8 Utvikling og sammensetning av livselskapenes bufferkapital

Figur 3.1.9 Utviklingen i livselskaperenes bufferkapital* i prosent av FK

*Bufferkapital definert ved overskytende ansvarlig kapital, totale tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond

Tabell 3.1.2 Utvikling i bufferkapital i perioden 3. kv. 99 til 3. kv. 01 – livselskaper totalt

Mill. kroner	3. kv. 1999	4. kv. 1999	1. kv. 2000	2. kv. 2000	3. kv. 2000	4. kv. 2000	1. kv. 2001	2. kv. 2001	3. kv. 2001
Overskytende kjernekap.	5 284	4 793	5 264	5 033	4 827	4 868	4 641	5 980	5 235
Tilleggsavsetninger*	8 712	8 712	9 517	9 535	9 555	10 603	10 048	10 043	4 662
Kursreguleringsfond	9 410	27 065	26 265	19 436	17 396	7 917	752	987	0
Bufferkapital	23 406	40 571	41 045	34 004	31 778	23 388	15 441	17 010	9 897

*Her medregnes tilleggsavsetninger begrenset oppad til årets renteforpliktelse, fratrasket tilleggsavsetninger som er benyttet i beregning av kjernekapitalen

3.2 Skadeforsikringsselskaper

Tabell 3.2.1 Resultat i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

(Tall i mill. kroner)		1.-3. kv. 2001	1.-3. kv. 2000
Alle selskaper	Teknisk resultat	659	546
	Resultat av ord. virksomhet	-2 337	1 099
Knyttet til konsern	Teknisk resultat	258	-280
	Resultat av ord. virksomhet	-1 949	110
Captives	Teknisk resultat	302	882
	Resultat av ord. virksomhet	-400	944
Øvrige AS'er	Teknisk resultat	13	-97
	Resultat av ord. virksomhet	-23	-86
Gjensidige sjøforsikrings-selskaper	Teknisk resultat	47	8
	Resultat av ord. virksomhet	42	51
Øvrige gjensidige	Teknisk resultat	30	25
	Resultat av ord. virksomhet	-19	57
Kredittforsikring	Teknisk resultat	9	9
	Resultat av ord. virksomhet	12	24

Resultatene i gruppen Knyttet til konsern består av ikke-konsoliderte tall for et utvalg selskaper som avviker noe fra den senere omtalen av de største konsernene, slik at resultatene ikke vil være identiske.

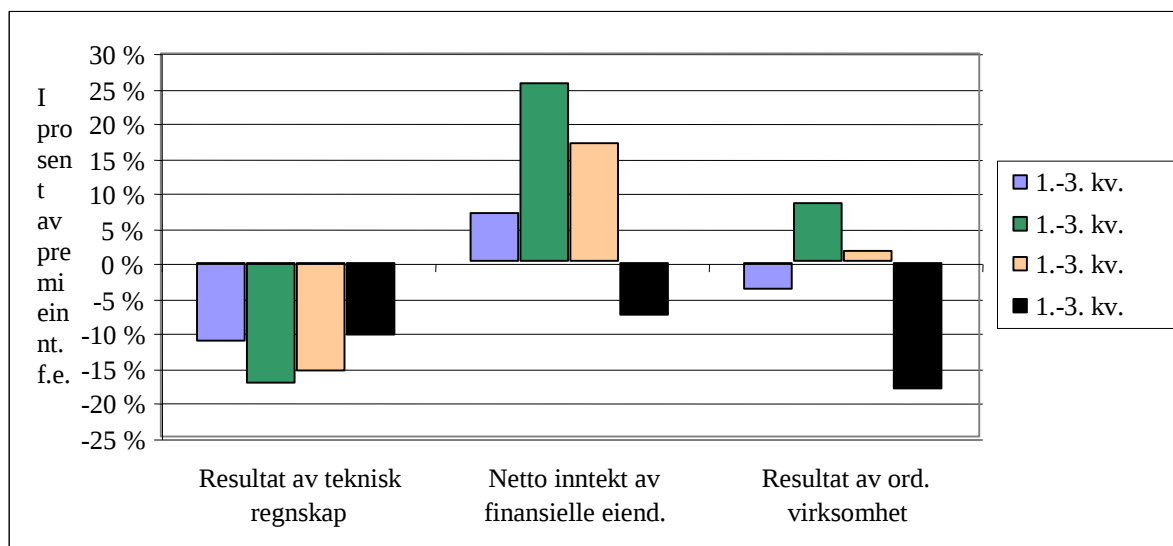
Tabell 3.2.2 Combined ratio i ulike grupper skadeforsikringsselskaper

	Knyttet til konsern	Captives	Øvrige AS'er	Gjensidige sjøfors.selsk.	Øvrige gjensidige	Kreditt-forsikring	Alle
1.-3. kv. 2001	107,0 %	145,2 %	133,1 %	109,1 %	98,7 %	164,7 %	109,9 %
1.-3. kv. 2000	114,8 %	67,0 %	153,7 %	130,5 %	99,1 %	134,4 %	113,3 %

Tabell 3.2.3 Resultatelementer for de tre skadekonsernene samlet

(Tall i mill. kroner)	1.-3. kv. 2001	1.-3. kv. 2000	Endring
Premieinntekter f.e.r	10 673	9 581	11,4 %
Erstatningskostnader f.e.r	8 855	8 426	5,1 %
Driftskostnader f.e.r	2 550	2 524	1,0 %
Teknisk resultat	258	-221	
Netto finansinntekter	-825	1 604	
Allokert investeringsavkastning	1 384	1 270	
Andre inntekter/kostnader	2	47	
Resultat av ord. virksomhet	-1 948	160	

Figur 3.2.1 Komponenter i resultat av ordinær virksomhet, tre skadekonsern

I Resultat av teknisk regnskap er Allokert investeringsavkastning trukket ut. Netto inntekt av finansielle eiend. inkluderer Andre inntekter/kostnader.

Tabell 3.2.4 Combined ratio for de tre skadekonsernene i 1.-3. kvartal 1998-2001

	Skadeprosent i 1.-3. kvartal				Driftskostnadsprosent i 1.-3. kvartal				Combined ratio i 1.-3. kvartal			
	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001	1998	1999	2000	2001
Tre skadekonsern	84,3	87,4	87,9	83,0	27,0	27,5	26,3	23,9	111,3	114,9	114,2	106,9

Tabell 3.2.5 Utvalgte aktivaposter i prosent av forvaltningskapitalen

(Tall i prosent)	30.09.2001	30.09.2000
Bygninger og faste eiendommer	9,2	7,6
Aksjer, andeler og grunnfondsbevis (omløpsmidler)	16,7	19,4
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	33,4	33,5
Utlån	1,6	1,6
Forvaltningskapital (mill. kroner)	37 915	38 015

Tabell 3.2.6 Utenlandsandel i verdipapirbeholdningen

(Tall i prosent)	30.09.1998	30.09.1999	30.09.2000	30.09.2001
Aksjer (omløpsmidler)	42,0	53,0	61,0	65,7
Obligasjoner og sertifikater (omløpsmidler)	14,9	37,8	35,1	29,5